

Pääkirjoitus: Vaikuttavuus maakuntien soten arvioinnissa

Vaikuttavuuden arviointia voidaan tehdä monella tasolla. Jonkin yksittäisen toimenpiteen tavoite voi olla vaikkapa kohentaa asiakkaan kykyä liikkua itsenäisesti, jolloin muutos liikuntakyvyssä on tämän toimenpiteen vaikuttavuutta. Sairaalan klinikan tavoitteena on mm. parantaa hoidon laatua, jolloin komplikaatoriskin muutokset voisivat toimia vaikuttavuuden mittana.

Maakuntien sote-toiminnan vaikuttavuuden arviointiin ei ole näin suoraviivaista tai yksiselitteistä lähestymistapaa. Lähtökohta on kuitenkin sama: miten onnistutaan järjestämään sote-toiminnot niin, että tavoitteet saavutetaan. Tavoitteet on kirjattu lainsäädäntöön, ja sote-uudistuksessa suurin osa sote-lainsäädännöstä siirtyisi sitomaan maakunnallisia sote-järjestäjiä nykyisten kunta-järjestäjien sijaan.

Sote-uudistuksen keskeisiä tavoitteita ovat palvelujen yhdenvertaisen saatavuuden kohentaminen ja sote-menojen kasvun hillitseminen. Näiltä osin uudistuksen vaikuttavuutta tulisi arvioida sen suhteen, miten saatavuuden erot kehittyvät uudistuksen myötä ja miten menojen kasvu hidastuu tulevina vuosina. Tietenkin järjestelmän tavoitteena on myös väestön terveyden ja hyvinvoinnin ylläpito ja kohentaminen, joten vaikuttavuutta on arvioitava myös näiden tavoitteiden suhteen.

Muutamassa lainkohdassa nimenomaisesti edellytetään vaikuttavuuden arviointia. Terveydenhuoltolain 7§:n mukaan määräytyvän palveluvalikoimaan kuulumisen yhtenä kriteerinä on palvelun vaikuttavuus, ja sote-järjestämislakiesityksen (HE15/2017) 30§:n mukaan THL tekee asiantuntija-arvion mm. sote-palvelujen kustannusvaikuttavasta toteuttamisesta. Sekä palveluvalikoimaa määriteltäessä, että sote-palvelujen järjestämistä arvioitaessa joudutaan vaikuttavuutta mittaamaan ja arvioimaan.

Palvelujärjestelmän uudistuksen ympärillä käytävässä keskustelussa on helppo havaita, että ajattelutapa vaikuttavuuteen on muuttumassa: yhä useammin esitetään vaatimuksia siitä, että veroilla rahoitettujen palvelujen tulee täyttää tehtävänsä. Tämä on kaikin puolin tärkeä ja kannatettava kehityssuunta. Lisäksi täytyy muistaa, että vaikuttavuutta on arvioitava jatkuvasti, sillä hoitamisen tai palvelujen tuottamisen tavat muuttuvat koko ajan – arvioinnin maali liikkuu.

Pekka Rissanen
arviointijohtaja
Sote-arviointi
etunimi.sukunimi@thl.fi
Kuvaaja: Terhi Seppälä

Lisää tietoa:

[Tuottavuus ja vaikuttavuus maakuntien arvioinnissa](#) (SlideShare -esitys, Tehokas ja vaikuttava sote -seminaari 8.11.2018)

Päivitetty: 13.12.2018